

Иван Начев:

В XXI ВЕК Е ВАЖНО ДА ПРЕПОДАВАМЕ РАЗБИРАНИЯ

интервю на **Борислав Борисов**

Представете се с няколко думи.

Казвам се Иван Начев, преподавател по политически науки в Нов български университет. Основните ми интереси са в областта на политическите теории и практики, европейските интеграционни теории и политическата интеграция на ЕС.

Как решихте да започнете кариерата си в областта на социалните науки?

Някак си естествено. От малък имах интерес към историята. Интересувах се от политика, от политическата история на обществата, начините за преодоляване на кризите, мотивите за тяхното развитие, интересите, които движат обществените процеси, амбициите, които движат лидерите. Учих в класическата гимназия, където този ми интерес придоби задълбоченост, и след създаването на специалност Политикознание (аналог на съвременната Политология) в Софийски университет през 1986 г. кандидатствах и бях

приет в нея. Разбира се, по това време повечето от колегите ми смятаха, че това е специалност, която директно ни подготвя за политическото управление, но на практика по време на обучението ни стана ясно, че възможностите са много повече, от анализирани на политически процеси до преподаване на уроците на съвременните политически процеси и на политическата наука. Тоталитарната система се разпадна по средата на нашето обучение и всеки от нас беше въввлечен в политическите процеси по начин, по който не беше и предполагал. За първи път имаше нормални партии, избори, агитация, убеждаване, имаше това, което наричаме политическа борба. Още със завършването ми, ми се отпаде възможност да преподавам като хоноруван преподавател в СУ по покана на професор Минчо Семов, и в НБУ по покана на доцент Светла Страшимирова и професор Богдан Богданов, и тримата мои преподаватели.

Това постави началото. Създаването на НБУ като либерален противовес на съществуващите тогава консервативни гържавни университети ми позволи да преподавам дисциплини, за които тогава не беше възможно да се преподават, и по начин, който целеше да предизвика студентите към разбиране и разсъждения, а не към буквалното усвояване на знания. За мен в XXI век именно това е важно, да преподаваме разбираня.

Каква е ролята на политолога в обществото?

Ролята на политолога е съществена. На първо място, защото като специалист би трябвало да анализира политическите процеси безпристрастно, независимо от собствените си политически предпочитания. На второ място, политолозите би трябвало да формираме мнения които се основават на разбирането кое е най-доброто за обществения и политически процес. Необходимо е политологът да дава екс-

пертни мнения и оценки, да прави анализи и прогнози, които са се потвърждават от логиката на политическия процес, и в същото време да излъчва позитивизъм. Негативното говорене, според мен, не бива да бъде водещо, защото то може да доведе до демотивация на българските граждани от участие в политическия процес.

Какви качества трябва да притежава един преподавател по политология?

Преди всичко трябва да бъде в крак с времето. Да бъде адекватен на политическите процеси и на качествата, които притежава опрещната страна – студентите. Някои от колегите не си дават сметка какви са хората, които застават на студентските скамейки, какви ценности и разбирания движат тяхната мотивация, какво ги кара да постъпват по един или друг начин, какви са техните желания, усещания и интереси. Поколенията са различни и ако ние подхождаме към студентите като група, общо, повърхностно, а не като към личности, със собствено мнение и желания, то ние много ще сгрешим. Един преподавател трябва да бъде търпим, включително към мненията на студентите, колкото и некомпетентни да му се струват те, и към тяхното поведение, очаквания и претенции. Да говори на разбираем за тях език. Трябва да си даваме сметка, че за много от тези деца, които оставяме, които са определяли нашия живот, не съществуват за тях.

За вас кой е най-интересният аспект от работата в областта на политологията?

Анализирането и прогнозирането. Това да не се види от грешки, и да си дава сметка за динамиката. Политиката е динамична система, и макар понякога нещата да вървя по инерция, то усещането за динамичност и непредсказуемост е невероятно.

Какви са предизвикателствата в преподаването на тази дисциплина на млади хора?

Предизвикателствата са много и различни. На първо място, трябва да си дадем сметка, че мисленето ни е различно, повечето от нас са социализирани в стария политически режим и предразсъдъците, които имаме от него, трудно могат да се съотнесат към младите хора сега. На второ място, да разберем че често ние не сме схващани за такива авторитети, каквито ни се иска да сме. Да разберем, че други неща вълнуват съвременните младежи, други книги са ги формирали като хора, имат друг достъп до информация, който понякога изключва утвърденото в нас разбиране, че знания се усвояват само като се четат книги, и то дебели книги. Студентите искат от нас бързо, лесно и разбираемо да им поднесем материята, която им преподаваме. Нов български университет има едно конкурентно предимство по от-

ношения на други университети и то е, че има голяма избираемост на курсовете, което позволява на студента да избяга от коридорното разбиране за обучението във висшите училища, и което на практика дава възможност на студента да завърши със специфична компетентност и умения и това да го прави доста по-конкурентоспособен спрямо колегите му от други университети. Често това, че студента избира, не се харесва и разбира от колеги преподаватели. Подценява се възможността студентът да избира. Често се казва, как той ще ме избира, че аз съм толкова голям специалист, известен в рамките на нашите 111 000 квадратни километра, откъде накъде? Или обратно, някои колеги казват, ето аз съм много изискателен и мен няма да ме избере студентът, а ще избере колега, който няма толкова големи изисквания, който им пише само шестици... Това подценяване на младите поколения на мен не ми харесва. Убеден съм, че моите студенти могат да изберат, могат да преценят, могат да научат, могат да намерят нещо, когато им е необходимо. Представите ни трябва да бъдат положителни за тях, а не обратното.

За съжаление възрастта на пенсионната възраст ще доведе до геронтизация на висшето образование и задълбочаване на възрастовата пропаст между студентите на 18 години и техните преподаватели, което ще бъде едно от следващите предизвикателства.

С какво могат да се занимават младите хора, когато завършат тази специалност?

За моя голяма радост завършилите тази специалност в съвременните условия имат много възможности. От работа в държавни институции, международни организации, европейски институции и структури, до анализатори в местни, национални и регионални власти, частни и държавни компании, консултантски структури или неправителствени организации, медии и др. Този широк професионален хоризонт позволява на младите хора да имат много повече възможности за развитие, за алтернатива, за конкуренция с техните връстници и с нас като преподаватели.

И последно, какво бихте посъветвали всички, които планират да учат политология?

Да търсят. Да търсят повече мнения, решения, да слушат повече идеи, да вярват, че всичко е възможно да се случи, когато има съгласие. Да знаят, че животът е динамичен и именно тази динамика ще им позволи да разбират по-лесно нещата. Да знаят, че нищо в този живот не е сигурно и затова трябва да очакваме от него всичко и да сме доволни от това, което получаваме. А ако не сме доволни, да променяме нещата така, че идващите след нас да имат още повече възможности за реализация.